

Łomża, dnia 19 lutego 2025 r.

Starosta Łomżyński
ul. Szosa Zambrowska 1/27
18-400 Łomża

HK.045.47.2025

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży działając na podstawie:

- art. 4 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej /Dz. U. z 2024 r. poz. 416/;
- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków /Dz. U. z 2024 r. poz. 757/;
- § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz. U. poz. 2294/

**dokonał obszarowej oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
na terenie powiatu łomżyńskiego za rok 2024.**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży przeprowadził ocenę jakości wody na podstawie sprawozdań z badań wykonywanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej oraz przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody.

Sprawozdania z badań realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem przedkładały Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Łomży. Badania wykonywane były przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań, zatwierdzone przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zakres badanych parametrów obejmował:

I. parametry grupy A (zgodnie z częścią A załącznika nr 2 ww. rozporządzenia):

- parametry fizykochemiczne i organoleptyczne: barwa, przewodność, stężenie jonów wodoru, zapach, smak, mętność.
- parametry mikrobiologiczne: *Escherichia coli*, bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C;

II. parametry grupy B (zgodnie z częścią B załącznika nr 2 ww. rozporządzenia):

- parametry fizykochemiczne i organoleptyczne: barwa, mętność, smak, zapach, stężenie jonów wodoru (pH), przewodność elektryczna, akrylamid, antymon, arsen, azotany, azotyny, benzen, benzo(a)piren, bor, chlorek winylu, chrom, cyjanki, 1,2-dichloroetan, epichlorohydryna, fluorki, kadm, miedź, nikiel, ołów, pestycydy, Σ pestycydów, rtęć, selen, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, Σ WWA, glin, jon amonu, chlorki, mangan, siarczany, sól, utlenialność, żelazo, magnez, twardość,
- parametry mikrobiologiczne: *Escherichia coli*, bakterie grupy coli, Enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C.

1. Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

W roku 2024 w powiecie łomżyńskim nadzorem sanitarnym objętych było 22 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Wszystkie urządzenia wodociągowe w powiecie oparte są na ujęciach wody podziemnej, czerpanej ze studni głębinowych z pokładów czwartorzędowych poziomów wodonośnych. W większości wymagają uzdatniania z powodu zawartości związków żelaza i manganu.

W minionym roku zakończono modernizację SUW Drozdowo, gm. Piątnica i SUW Stare Ratowo, gm. Śniadowo, natomiast rozpoczęła się modernizacja SUW Nowe Kupiski, gm. Łomża, SUW Nowa Kubra, gm. Przytuły oraz modernizacja hydroforni w Siemieniu, gm. Śniadowo

Infrastruktura wodociągowa powiatu łomżyńskiego z uwagi na produkcję wody dzieli się na 2 grupy wodociągów tj:

- 1/ wodociągi o średniej dobowej produkcji < 100 m³/d – 2 wodociągi;
- 2/ wodociągi o średniej dobowej produkcji od 100-1000 m³/d – 20 wodociągów.

2. Wykaz producentów wody.

W Tabeli nr 1 zestawiono:

- a) wykaz producentów wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zaopatrujących ludność powiatu łomżyńskiego w wodę;
- b) dane dotyczące wielkości produkcji wody dostarczanej przez poszczególne wodociągi;
- c) liczbę ludności zaopatrywanej w wodę;
- d) sposobu uzdatniania wody;
- e) kwestionowane parametry, działania naprawcze oraz prowadzone postępowania administracyjne;
- f) ocena jakości wody na koniec 2024 r.

Tabela 1. Wykaz producentów wody w ramach zbiorowego zaopatrzenia wraz z oceną przydatności wody do spożycia na dzień 31.12.2024 r. na terenie powiatu łomżyńskiego.

Producent wody		Eksploatowany wodociąg	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności	Metody uzdatniania wody	Kwestionowane parametry, działania naprawcze, postępowania prowadzone w ciągu roku 2024	Jakość wody na koniec 2024 r.
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Łomży, ul. Zjazd 23, 18-400 Łomża Gmina Piątnica (4 wodociągi)	1	Piątnica	327,0	2506	odżelazianie, odmanganianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
	2	Jeziorko	284,0	2015	odżelazianie, odmanganianie, (doraźnie - lampa UV)	mętność, żelazo działania naprawcze – zakończenie awaryjnego otwarcia dopływu wody surowej (spowodowanego zabezpieczeniem ciągłości dostaw wody do zasianych miejscowości); planowana analiza funkcjonowania ujęcia oraz opracowanie modelu technologicznego	Przydatna do spożycia

						eliminującego problem braku wody. Z uwagi na ww. przekroczenia prowadzono 1 postępowanie administracyjne – w dniu 02.07.2024 r. wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. Warunki określone w decyzji zostały wykonane. Postępowanie zakończone z dniem 08.10.2024 r.	
	3	Dobrzyjałowo	561,0	3993	Bez uzdatniania	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
	4	Drozdowo	329,0	2105	odżelazianie, odmanganianie, lampa UV	mętność, żelazo, mangan, jon amonowy działania naprawcze – kompleksowa modernizacja SUW. Prowadzono 2 postępowania administracyjne: - kontynuacja postępowania - pierwsza decyzja została wydana w dniu 09.11.2020r. o warunkowej przydatności wody do spożycia ze względu na przekroczenie dopuszczalnej wartości żelaza i podwyższoną mętność (5 - krotnie przedłużony termin wykonania); - druga decyzja została wydana w dniu 23.06.2023r. o warunkowej przydatności wody do spożycia ze względu na przekroczenie dopuszczalnej wartości manganu i jonu amonowego (raz przedłużony termin wykonania). Warunki określone w decyzjach zostały wykonane. Postępowania zakończone z dniem 17.10.2024 r.	Przydatna do spożycia

Wodociągi Podlaskie Sp. z o. o., ul. Elewatorska 31, 15-620 Białystok Gmina Wizna (2 wodociągi)	1	Wizna	399,0	2155	odżelazianie, odmanganianie	ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C , działania naprawcze - intensywne płukanie sieci wodociągowej; Wszczęte postępowanie umorzono z uwagi na szybką poprawę jakości wody.	Przydatna do spożycia
	2	Stare Bożejewo	380,0	1745	odżelazianie, odmanganianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
Komunalny Zakład Budżetowy w Nowogrodzie, ul. Łomżyńska 41, 18-414 Nowogród Gmina Nowogród (2 wodociągi)	1	Nowogród	315,0	2392	Bez uzdatniania	bakterie grupy coli (<10 jtk/NPL w 100 ml) działania naprawcze – dogłębne płukanie sieci wodociągowej. Wszczęte postępowanie umorzono z uwagi na bezzwłoczną poprawę jakości wody	Przydatna do spożycia
	2	Sławiec	488,0	2083	odżelazianie, odmanganianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
Gmina Przytuły, ul. Supska 10, 18-423 Przytuły (1 wodociąg)	1	Nowa Kubra	274,6	2099	odżelazianie, odmanganianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Jedwabnem, ul. Mickiewicza 4, 18-420 Jedwabne Gmina Jedwabne (2 wodociągi)	1	Jedwabne	409,0	2634	Bez uzdatniania	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
	2	Orlikowo	117,7	1764	filtracja, napowietrzanie	mangan działania naprawcze – intensywne płukanie urządzeń uzdatniających wodę. Wszczęte postępowanie umorzono z uwagi na bezzwłoczną poprawę jakości wody	Przydatna do spożycia
Zakład Gospodarki Komunalnej w Śniadowie, ul. Ostrołęcka 11, 18-411 Śniadowo Gmina Śniadowo (2 wodociągi)	1	Stare Ratowo	923,6	2713	odżelazianie	żelazo, mangan, mętność działania naprawcze – na terenie SUW prowadzone były prace modernizacyjne. Z uwagi na ww. przekroczenia prowadzono 1 postępowanie administracyjne – w dniu 12.06.2024 r. wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia.	Przydatna do spożycia

						Warunki określone w decyzji zostały wykonane. Postępowanie zakończone z dniem 30.08.2024 r.	
	2	Wierbowo	554,0	2596	odżelazianie, odmanganianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
Gmina Zbójna, ul. Łomżyńska 64, 18-416 Zbójna (1 wodociąg)	1	Zbójna	390,0	3507	odżelazianie, odmanganianie, (doraźnie - lampa UV)	bakterie grupy coli (<10 jtk/NPL w 100ml), żelazo, mangan, utlenialność, mętność działania naprawcze – dogłębne płukanie sieci wodociągowej. Wszczęte postępowanie umorzono z uwagi na bezzwłoczną poprawę jakości wody	Przydatna do spożycia
Gmina Miastkowo, ul. Łomżyńska 32, 18-413 Miastkowo (2 wodociągi)	1	Miastkowo	123,0	1390	odżelazianie, odmanganianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
	2	Łuby Kiertany	443,0	2675	odżelazianie, odmanganianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
Zakład Usług Komunalnych Gminy Łomża, ul. M. Skłodowskiej Curie 1a, 18-400 Łomża (6 wodociągów)	1	Bacze Suche	16,9	113	odżelazianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
	2	Podgórze	626,7	3550	odżelazianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
	3	Siemień	246,5	1972	Bez uzdatniania	ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C działania naprawcze - intensywne płukanie urządzeń uzdatniających oraz sieci wodociągowej; Wszczęte postępowanie umorzono z uwagi na bezzwłoczną poprawę jakości wody.	Przydatna do spożycia
	4	Modzele Stare	424,9	2023	odżelazianie	mętność działania naprawcze – intensywne płukanie instalacji technologii uzdatniania i sieci wodociągowej. Wszczęte postępowanie umorzono z uwagi na bezzwłoczną poprawę jakości wody	Przydatna do spożycia

	5	Nowe Kupiski	37,3	594	odżelazianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia
	6	Jarnuty	598,6	2783	odżelazianie	Nie stwierdzono	Przydatna do spożycia

Ponadto, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży informuje, iż nadzorem objęte są również 4 podmioty produkcyjne wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej (woda wykorzystywana do produkcji i do celów bytowych pracowników):

- **„FRESH” Sp. z o.o., ul. Odkryta 48D/602, 03-140 Warszawa, Zakład Produkcyjny Chojny Stare, 18-400 Łomża** - produkcja wody 121 m³/d (wydano 6 ocen bieżących). Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody stwierdzono, że wszystkie próbki wody w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz. U. poz. 2294/;
- **Ubojnia Zwierząt Robert Rytel, Podgórze, ul. Polna 4, 18-400 Łomża** - produkcja wody 580 m³/d (wydano 6 ocen bieżących). Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody stwierdzono, że wszystkie próbki wody w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz. U. poz. 2294/;
- **Zakłady Mięsne „Podgórze” J. Hryniewicz, K. Zawadzki Spółka Jawna, Podgórze, ul. Kręta 21, 18-400 Łomża** - produkcja wody 25 m³/d (wydano 2 oceny bieżące i 1 decyzję umarzającą postępowanie ze względu na zwiększoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22° C).
W roku 2024 w wodociągu Zakładów Mięsnych „Podgórze” zakwestionowano próbkę wody, która wykazała wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C - > 300 jtk. Zarządca podjął natychmiastowe działania zmierzające do usunięcia nieprawidłowości, a poprawę jakości wody potwierdzono prawidłowymi wynikami. Pozostałe parametry w badanych próbkach wody w zakresie mikrobiologicznym, organoleptycznym i fizykochemicznym spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz.U. poz. 2294/;
- **Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy ul. Forteczna 3, 18-421 Piątnica** - produkcja wody 2765 m³/d (wydano 13 ocen bieżących). Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody stwierdzono, że wszystkie próbki wody w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz. U. poz. 2294/.

3. Szacowanie ryzyka zdrowotnego

Szacując ryzyko zdrowotne konsumentów wody bierze się pod uwagę przede wszystkim występowanie w niej czynników potencjalnie niebezpiecznych bądź szkodliwych dla zdrowia, czas trwania przekroczenia dopuszczalnych norm, poziom stężeń mogących wywoływać negatywne zmiany w stanie zdrowia konsumentów oraz wielkość populacji narażonej na te czynniki. Prawdopodobieństwo wystąpienia skutków zdrowotnych wywołanych danym zagrożeniem zależy od predyspozycji osobniczych poszczególnych konsumentów wody.

W 2024 r. przekroczenia najczęściej dotyczyły mętności, żelaza oraz manganu. Mangan i żelazo to typowe, naturalne składniki wód podziemnych. Przekroczenia wartości żelaza i manganu mogą prowadzić do niepożądanych zmian właściwości organoleptycznych wody, która z uwagi na wzrost barwy i mętności oraz metaliczny posmak może budzić uzasadnione zastrzeżenia konsumentów. Żelazo oraz mangan są parametrami wskaźnikowymi czyli nie są parametrami o istotnym znaczeniu dla zdrowia. Zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie znaczenia i zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego oraz postępowania w przypadku podwyższonych wartości stężenia manganu oraz żelaza w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także Wytycznymi WHO dotyczącymi jakości wody do picia, brak jest zależności między podwyższonym stężeniem manganu i żelaza w wodzie do picia, a szkodliwością dla zdrowia.

W minionym roku w próbkach wody z Wodociągu Drozdowo odnotowano przekroczenie jonu amonowego. Amoniak jest substancją będącą naturalnym produktem przemian metabolicznych w organizmie, wytwarzanym endogennie w ilościach wielokrotnie przewyższających dawkę przyjmowaną wraz z żywnością i wodą do picia. Ulega on szybkiemu metabolizowaniu i detoksykacji w wątrobie, a następnie wydaleniu przez nerki z moczem. Mechanizmy te chronią organizm przed toksycznością wytwarzanego w nim amoniaku, przy których ilości dostarczane wraz z wodą do picia i żywnością są znikome. Nie stwarzają one tym samym bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi, także wtedy, gdy zawartość jonu amonu w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi znacznie przekracza wartość parametryczną. Toksyczne działanie amoniaku bywa obserwowane w rzadkich przypadkach genetycznie uwarunkowanych zaburzeń cyklu mocznikowego (zmniejszenie lub brak aktywności enzymów, katalizujących reakcje wiązania amoniaku w formie mocznika) lub w zaawansowanym stadium niewydolności wątroby i nerek. Brak podstaw do przyjęcia, że jon amonu zawarty w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi może wpływać szkodliwie na stan zdrowia ludzi.

W 2024 roku zakwestionowano dwie próbki wody z uwagi na obecność pojedynczych bakterii grupy coli. Zarządcy wodociągów niezwłocznie podjęli działania naprawcze, tj. dezynfekcję i płukanie sieci wodociągowej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz. U. poz. 2294/, wartość parametryczna wskaźnika bakterie grupy coli wynosi 0 jtk lub NPL w 100 ml wody. Z uwagi na brak bezpośredniego odniesienia tego wskaźnika do skażenia kałowego wody dopuszcza się obecność pojedynczych bakterii grupy coli w badanej próbce wody (<10 jtk/NPL w 100 ml), zastrzegając, że każdy taki przypadek wymaga wykonania badania wody w kierunku *E. coli* i enterokoków w celu jednoznacznego wykluczenia skażenia kałowego wody, przy jednoczesnym podjęciu odpowiednich działań naprawczych.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w przypadku stwierdzenia bakterii grupy coli w zakresie od 1 do 10 jtk w 100 ml woda nadaje się warunkowo do spożycia, po uprzednim przegotowaniu (czas gotowania min 2 minuty, ostudzenie samoczynne bez

gwałtownego schładzania wody). Taka sama woda wymagana jest do przygotowania posiłków, mycia zębów, mycia naczyń, mycia owoców i warzyw spożywanych na surowo oraz kąpieli noworodków i niemowląt. Woda bez przegotowania nadaje się do codziennego mycia, prania odzieży, prac porządkowych i spłukiwania toalet.

W 2024 roku zakwestionowano 2 próbki wody ze względu na podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22°C. Mikroorganizmy pochodzą z różnych źródeł. Określenie ich liczby jest użyteczne do oceny jakości wody oraz skuteczności procesów uzdatniania czy też czystości całego systemu dystrybucji. W 22°C wzrastają zwykle mikroorganizmy środowiskowe, o niskiej patogenności względem człowieka. Źródłem zanieczyszczenia mogą być np. nieprawidłowe procesy uzdatniania, zanieczyszczenie lub uszkodzenie elementów dystrybuujących wodę. Przekroczenie parametru mikrobiologicznego takiego jak ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C nie stwarza istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów. Niemniej jednak w ramach działań prewencyjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał komunikaty w których zalecał aby wodę przeznaczoną do spożycia i przygotowywania posiłków dla niemowląt i dzieci do lat 2 oraz osób ze znacznie obniżoną odpornością (np. transplantacja, chemioterapia, chorych na AIDS) gotować przez minimum 2 minuty, a następnie bez gwałtownego schładzania pozostawić do ostudzenia.

Prowadzenie nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez Państwową Inspekcję Sanitarną jest jedną z najistotniejszych kwestii. Ma na celu zapewnienie mieszkańcom wody o jak najlepszej jakości, ale przede wszystkim poprzez badania laboratoryjne daje odpowiedź jaki ma ona skład fizykochemiczny i mikrobiologiczny, a także daje możliwość wychwycenia sytuacji, w których dochodzi do pogorszenia jej jakości. Odstępstwa od dopuszczalnych wartości w krótkim czasie nie klasyfikują wody jako niezdatnej do picia.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży w 2024 r. nie wpłynęły zgłoszenia dotyczące reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

Po analizie jakości wody oraz ryzyka zdrowotnego dla konsumentów związanego ze spożyciem wody, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży nie stwierdza istotnych zagrożeń dla zdrowia mieszkańców powiatu łomżyńskiego korzystających z wody dostarczanej przez ww. zarządców.

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Łomży**

dr n. med. Przemysław Gosk

/dokument podpisany elektronicznie/